

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

PROTOKOLL
2017-12-04
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 8
Mål nr M 7914-17

RÄTTEN

Hovrättsråden Henrik Löv, Gösta Ihrfelt, Malin Wik, referent, och tf. hovrättsassessorn Josefin Holmgren

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Caroline Appelberg

PARTER

Klagande

Vind-Schejkerna på Stjups AB, 556692-3651
Götarsvik Säteri
705 98 Lillkyrka

Ombud: Advokat TA

Motpart

Länsstyrelsen i Gotlands län
621 85 Visby

SAKEN

Fråga om dispens enligt artskyddsförordningen (2007:845) krävs inför driftsättning av vindkraftspark; nu fråga om besluts överklagbarhet m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-08-16 i mål nr M 6450-16

Vind-Schejkerna på Stjups AB anmälde 2009 till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Gotlands kommun att bolaget hade för avsikt att uppföra och driva sex stycken vindkraftverk. Nämnden beslutade med anledning av anmälan att förbjuda anläggningsarbeten under tiden 1 januari–31 juli, men godtog i övrigt den anmälda verksamheten. Verksamheten erhöll därefter Natura 2000-tillstånd. Under 2011 lämnade Arise Windpower AB, det bolag som då hade rätt att bygga och driva vindkraftverken, förslag på kompletterande skyddsåtgärder och rutiner för att tillgodose kraven i artskyddsförordningen. Länsstyrelsen meddelade att föreslagna skyddsåtgärder bedömdes möjliggöra för de aktuella örnpären att genomföra sin

Dok.Id 1384365

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

häckning under 2011 och att det inte fanns behov av ytterligare skyddsåtgärder. Vind-Schejkerna på Stjups AB, hädanefter bolaget, förvärvade därefter återigen rättigheterna till vindkraftverken. Under 2016 avsåg bolaget att påbörja anläggandet av vindkraftverken och frågade därför länsstyrelsen om de beslut som hittills meddelats för verksamheten var tillräckliga. Med anledning av bolagets förfrågan beslutade länsstyrelsen att en artskyddsdispensprövning krävs för att pröva om en driftsättning av vindkraftverken kan göras eller inte. Beslutet överklagades av bolaget till mark- och miljödomstolen som avslag överklagandet.

Bolaget har överklagat mark- och miljödomstolens dom. Fråga har uppkommit om länsstyrelsens beslut är överklagbart och om länsstyrelsen har kunnat fatta ett sådant beslut.

Bolaget har anfört i huvudsak följande:

Beslutet angår bolaget och har gått bolaget emot. Slutsatsen i länsstyrelsens beslutsskäl är att det krävs en artskyddsdispens för att kunna driftsätta verken. Det kan ifrågasättas vilken bindande verkan som länsstyrelsens beslut har. Med anledning av länsstyrelsens beslut kommer bolaget inte att kunna driftsätta verken utan att riskera straffansvar. Det kan också övervägas om länsstyrelsens beslut i praktiken är att jämställa med ett föreläggande att ansöka om artskyddsdispens. Bolagets uppfattning är att verksamhetens tillåtlighet är prövad utifrån de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken genom kommunens prövning av den anmälda verksamheten. Länsstyrelsen har bedömt att de av bolaget föreslagna skyddsåtgärderna möjliggjorde för de i området aktuella örnparen att genomföra sin häckning 2011 och att inga övriga försiktighetsåtgärder krävdes. Förhållandena i området är vid en jämförelse mellan 2011 och 2016 desamma. Baserat på de prövningar som förevarit kan det inte anses krävas en separat artskyddsdispensprövning.

Målet föredras och Mark- och miljööverdomstolen fattar följande

BESLUT (att meddelas 2018-01-10)

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Gotlands län beslut den 4 oktober 2016, dnr 527-2728-16.

Skäl

Med tillämpning av 15 § andra stycket 2 och 22 § tredje stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden avgörs målet utan att länsstyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

Bolaget har frågat länsstyrelsen om det går att påbörja byggnationen av de sex anmälda vindkraftverken eller om det krävs fler tillstånd. Som svar på bolagets fråga har länsstyrelsen i ett beslut fastställt att det krävs en artskyddsdispensprövning för att pröva om driftsättning kan göras eller ej. I skälen för sitt beslut har länsstyrelsen angett att en artskyddsdispens är nödvändig för att kunna driftsätta vindkraftverken.

De frågor som Mark- och miljööverdomstolen först har att ta ställning till är om länsstyrelsens beslut är överklagbart och om länsstyrelsen har haft laglig möjlighet att fatta ett sådant beslut.

Enligt 16 kap. 12 § första stycket 1 miljöbalken får överklagbara beslut överklagas av den som beslutet angår om det har gått honom eller henne emot. Av praxis följer att avgörande för bedömningen av om ett beslut ska anses överklagbart är dess rättsliga och faktiska verkningar för den enskilde samt dennes behov av rättskydd (se bl.a. RÅ 2007 ref. 7, RÅ 2010 ref. 72, HFD 2014 ref. 56 och Högsta förvaltningsdomstolens dom den 4 juli 2016 i mål nr 5818-14). Beslutet måste bl.a. komma till uttryck i skrift, vara handlingsdirigerande och ha inte alltför obetydliga faktiska verkningar för den enskilde.

Länsstyrelsens beslut är inte meddelat som en följd av att bolaget har ansökt om artskyddsdispens. Det är inte heller ett föreläggande om att ansöka om artskyddsdispens eller ett förbud mot att uppföra vindkraftverken. Beslutet kan därmed inte anses ha några direkta rättsverkningar för bolaget. Att beslutet saknar rättsverkningar

hindrar emellertid inte att det tillerkänns överklagbarhet. För att den enskildes behov av rättsskydd ska kunna tillgodoses måste ett beslut kunna överklagas om det är utformat på ett sätt som är ägnat att uppfattas som bindande och därmed kan få verkan enligt sitt innehåll (jfr RÅ 2004 ref. 8).

Det är oklart om länsstyrelsens beslut innebär att det ska ske en prövning enligt artskyddsbestämmelserna eller om myndigheten menar att en driftsättning av vindkraftverken förutsätter en dispens från artskyddsbestämmelserna. Oavsett vilket är beslutet formulerat på ett sätt som får anses vara handlingsdirigerande och det har också en lydelse som kan medföra att det får verkan enligt sitt innehåll. Med hänsyn till ovanstående måste därför beslutet kunna överklagas. Nästa fråga är om länsstyrelsen har haft laglig möjlighet att fatta beslutet.

Som redan konstaterats är det aktuella beslutet inte föranlett av en ansökan från bolaget och det är inte heller ett tillsynsbeslut enligt 26 kap. 9 § miljöbalken. I stället är det ett svar på en förfrågan och innebär att länsstyrelsen fastställt att en driftsättning av vindkraftverken måste föregås av prövning enligt artskyddsbestämmelserna alternativt kräver en dispens från artskyddsbestämmelserna. Någon laglig möjlighet för länsstyrelsen att fatta ett sådant beslut finns dock inte. Länsstyrelsen har därmed gått utöver vad den har rätt att göra enligt miljölagstiftningen. Beslutet ska därför upphävas.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

Caroline Appelberg
Protokollet uppvisat/